Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

Chủ-nhân — NGUYỄN-V-CỦA

ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saigon, Rue Chaloux, 153 155 (1er étage)

GIÁ BÁN : Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mên
Một năm . . . . . 6$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . . 0$04
TÉLÉPHONE N° 175 — Adresse télégr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN : BẮC-KỲ, LÀO, ĐẠI-PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA.
Một năm . . . . . 7$00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser : à SAIGON : Aux bureaux du journal ; à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. — *Đức quốc với Đồng minh.*
2. — *Phi thoàn mắc nạn tại Soài riêng.*
3. — *Saigon địa cảnh.*
4. — *Lời cám ơn Chánh phủ Namky.*
5. — *Ăn cướp sát nhơn bắn chết cã Pho.*
6. — *Đấu xảo hay là đấu bảo.*
7. — *Annam trồng Mía.*
8. — *Hướng truyền*
9. — *Thông báo.*
10. — *Oán kia theo mãi.*

Đức-quốc với Đồng-minh

Sứ A-lê-măn cượng-lý.
Bình Đồng-minh chím ba thành.

Đồng-bang, phần nhiều, thật quá lếu ! Đã không cần dò-la việc ngoại cho biết thì thôi, lại đi nghe những lưỡi mối miệng lẳng là lũ — bày đều nghiêng chuyện phỉnh người quê đốt chơi, hoặc không ưa nói thừa cho bỏ chơi — dám đồn đãi rằng : « *A-lê-măn, tuy đã thiêm danh ký chỉ hòa-ước ngày xưa, mà nay không thèm thường bàn, muốn tái chiến mà Đồng-minh không dám, cũng vì Nga-la-tư với Huê-kỳ đã theo phe Đức-tặc.* »

Lời nói thật điên, thật quá điên ! Sao lại Đồng-minh không dám tái chiến ? Huê-kỳ nào theo phe Đức-tặc ?

Phải biết một lần đại chiến với nhau như vậy, hại mạng sanh-linh là bao nhiêu ? Trước bởi Đức-tặc gây nên cực chẳng đã, không lý để cho nước tràn bờ, Đồng-minh phải tương binh chinh phạt đó thôi, kỳ trung Đồng-minh có muốn vậy đâu. Huống chi đã diệt Âu phá Đức rồi, Đồng-minh nguyện vững đặt thái bình trong bốn bể, chẳng đành xem thấy trước mắt những vũng máu oan-hồn đống xương vô định vậy nữa, nên dung-dưỡng cho Đức-quốc nài xin chế chầm điều nầy ước nọ, chớ phải là Đồng-minh chẳng dám tái chiến sao ? Còn như Huê-kỳ, vì chỗ chẳng hiệp ý-kiến với Đồng-minh, nên dan ra, để cho Đồng-minh điều đình việc cả, chớ Huê-kỳ mặt mũi nào trở theo A-lơ-măn là một nước, ngày nay, hiệp cùng Bửu-tư-vức đảng Nga-la-tư làm nhiều đều tội ác quáng đinh, chẳng đáng mặt chung cùng xã-hội.

Tôi đây, bởi dày công nghĩ luận việc ngoài, hằng ngày xem xét Âu-châu điển-tín không sót một, nghe những tiếng đồn huyễn gạt lòng Đồng-bang trong chốn thủ quê lầm lạc, chẳng muốn để cho Đồng-bang lầm lạc vậy hoài mà lỗi với chỗ mình đã dặng mang ân dày nghĩa trọng, nên nhơn lấy dịp bình Đồng-minh, vì sự cượng lý của Sứ A-lê-măn giữa hội vạn-bang tại thành Luân-đốn mới qua rồi, thừa trường lịnh chím ba thành của A-lê-măn là thành **Dui bourg Ruhrort và Dusseldorff** *nội ngày 8 Mars*, mà giải ra minh-bạch cho Đồng-bang tường, ngõ hầu bỏ ngoài tai những tiếng phi, ghi vào lòng lời thị.

Lần tay tính lại, giặc Âu-châu an cũng đã hai-mươi-bảy tháng dư, chỉ là từ ngày 11 Novembre 1918 là ngày định chiến, thì A-tơ-măn phê tờ hòa-bình giải giáp đã hai-mươi tháng chẵn. Phê tờ hòa-bình giải giáp ngày 28 Juin năm 1919 rồi, phê hòa-ước lập tại thành St Germain với Áu-quốc (Autriche) nay đã ngoài mười-bảy tháng. Kế lấy phê hòa ước lập tại thành Neuilly với Bulgarie đã mười lăm tháng nay, rồi mới phê hòa-ước lập tại thành Versailles với A-lơ-măn kể cũng đã ngoài mười-ba tháng.

Chẳng cần kể hòa-ước lập tại Trianon với Hongrie và hòa-ước lập tại Sèvres với Turquie chừng năm bảy tháng nay, tờ hòa lập tại Versailles với A-lơ-măn giao buộc A-lơ-măn như vầy, tôi lục biên ra đây cho Đồng-bang tường lãm.

1° — Giải binh-khí

1. — Số binh-bộ phải giảm theo như sở định ngày 15 Avril.

2. Luật nước định về số lính tuần-thành (quân-trấn) phải lập trước ngày 15 Mars.

3. — Phải nạp khí-giới cầm tay trước ngày 30 Avril.

4. — Phải phá đồn lũy phía [illegible] và theo hãi biền trước [illegible] 28 Février.

5 — Phải phá những lò xưởng tạo binh khí để làm lò xưởng công nghệ theo ý bàn Ủy-Viên kiểm-sát quy định.

6 — Phải giải binh-khí các [illegible] thủyền để dự phòng trong nước trước ngày 30 Avril.

7 — Những tàu-thủy-đỉnh đang đóng phải phá ủy.

8 — Đức-quốc phải tùng quyền kiểm sát về đạo phi-thoàn thương-giới.

9 — Không dặng dụng quân phi-thoàn tuần phòng

10 — Phải bỏi những phi-thoàn ủy phá từ ngày phê tờ hòa-bình giải giáp.

2° — Bồi quân-phí

1 — Góp hai năm, mỗi năm 2 ngàn triệu đồng vàng

2 — Góp ba năm, mỗi năm 3 ngàn triệu đồng vàng.

Đức-quốc phải nạp cho Đồng minh:

3 — Góp ba năm, mỗi năm 4 ngàn triệu đồng vàng.

4 — Góp ba năm, mỗi năm 5 ngàn triệu đồng vàng.

5 — Góp ba mươi mốt năm, mỗi năm 6 ngàn triệu đồng vàng.

Cọng 42 năm 226 triệu đồng vàng; Thêm thuế 12 % về vận xuất.

3° — Nạp thang

1 — Các điều giao tại Spa, không dặng tái lập.

2 — Tờ-hòa ước đang ban hành.

3 — Đức-quốc phải nạp cho Đồng-minh 2.200.000 tấn thang trong mỗi tháng, khỏi chịu phí chi cho khác hơn là cử mỗi tấn 2 đồng vàng.

4° — Chín Phạt

Theo các điều giao tập tại Spa :

1 — Chím thủ các hành dài theo hữu giang Rhin, Ruhr và bất luận đất nào thuộc của A-lê-Măn.

2 — Thêm chím thâu thuế Thương Chánh.

Giao kết sao cứ vậy thì hành.

Hòa-ước lập đành rành, từ ấy những nay, chỉ là từ mười ba tháng nay, A-Lê-Măn thật cũng có nạp chiến-thuyền, phi-thuyền, cũng có giải nạp binh-khí, cũng có bớt số quân, cũng có nạp thang vậy, duy còn một điều thường quân phí nói trên kia, A-Lê-Măn kêu nài hoài, nói rằng Đức-quốc không thể trả nổi. Đồng-minh cũng biết có hơi nặng một chút, nên mới dung-dưỡng cho, để lần-lựa cho Sứ A-Lê-Măn liệu xin sao phải thì liệu lấy ; Đồng minh chẳng hẹp nào. Bởi cớ mới dây-dưa tới ngày nay còn hội tại thành Luân-Đốn (Hồng-mao) Sứ A-Lê-Măn có đến giữa hội nạp ước, song những lời xin của sứ A-Lê-Măn thới quá Đồng-minh không thể cho nên hội Đồng-minh định phải thi-hành hòa ước. Tức là chím thành A-Lê-Măn.

Cớ ấy nên, nội ngày 8 Mars, sứ A-Lê-Măn chưa kịp về nước, thì đã có tướng-lính Đồng-minh toàn-cho binh bộ Pháp và Belgique chím lấy thành Duisbourg đang lúc giờ, ngọ ; truyền cho đạo chiến-thuyền, ngự tại sông Rhin, chím lấy thành cửa-khẩu Ruhrort, truyền đạo binh bộ Pháp—Anh và Belgique chím thành Dusseldorff. Tháo tiếp [illegible] Đồng-minh vào lấy [illegible] thành không hao một tên quân, mà phải sang Mê-phải, trước khi lấy ba thành nầy, bảo ngoại-quốc có đề lời luận cho rằng cách giao-buộc của Đồng-minh, Đức-quốc hết phang vùng vẫy, nghĩa là không thể nào tái chiến nổi.

Tóm lại, từ ấy những giờ, Đồng-minh rộng để cho là vì ý Đồng-minh [illegible] hai mạng sanh [illegible] tại cũng chẳng nỡ hiếp kẻ yếu, chớ phải sợ A-Lê-Măn sao. Nếu A-Lê-Măn bất tuân, cượng cải hoài, thì Đồng-minh phải thi hành hòa ước.

L.H. M.

Phi-thoàn mắc nạn tại Soài-riêng

Vì bửa rày, lịnh trên có sai phi-thoàn [illegible] địa dư tỉnh Soairiêng dặng tạo [illegible] đồ tỉnh ấy.

Bửa sớm mai thứ hai, trời vừa rạng đông, hai chiếc phi-thoàn khởi hành, chở theo hai người chụp-hình. Phi-thoàn bay quá lấp lại trên không dặng chụp lấy hình từ khuôn đất, chừng rọi hình xong rồi, sẽ ráp lại thành ra nguyên bản đồ.

Công việc làm như thường [illegible] có sự gì lạ. Trong hai chiếc phi-thoàn nói đây, một chiếc thầy đội Toulza cầm lái chở quan-hai Plantard chụp lấy họa-đồ.

Lôi 9 giờ, công việc cũng gần rồi, bỗng đâu máy chiếc phi-thoàn của đội Toulza, sức mạnh 300 mã lực, vùng hư ; khi thì ngừng khi thì chạy. Cái đồng-hồ chỉ số vòng quây chơn vịt mỗi phúc đó, ban đầu còn chỉ 800 vòng, rồi qua 600, thét còn 500. Thầy đội Toulza thấy vậy liền quày trở lại Soairiêng và kiêm sàng đáp xuống, chẳng dè chưa kịp hạ, máy vội tắc ngan.

Khi ấy phi thoàn ở trên không cách mặt đất gần 1500 thước và cách sân Soairiêng chừng 20 kilomét. Tuy vậy mà Toulza chẳng sợ sết nao núng chút nào cứ cho phi-thoàn sẽ cánh thả như chim mà về Soairiêng. Hỡi ôi ! rủi thay đang còn xa sức đã mòn không thể gì về tới mà hạ xuống sân Soairiêng được. Thầy đội mới kiếm chỗ trống trải mà đáp miếng tránh khỏi rủi ro thì xong.

Người liền thấy một khoảnh ruộng đầy cỏ xanh, chẳng có cây cối chi ngăn trở, liền đảo một vòng rồi đáp xuống chỗ ấy như thường, Tưởng đã qua tai nạn, chẳng có hư hao gì ; rủi đâu cỏ một gò môi lớn đàng trước, cỏ che lấp chẳng thấy, phi-thoàn bị trớn còn lước chạy tới nữa rất mau nên hai bánh xe bị gò môi cản lại làm cho phi-thoàn phải nhuồi đầu.

Cái đuôi phi-thoàn thì chổng lên trời, tức mà phải gẫy rơi xuống đất. Ông Plantard bị văng ra xa, vô hại, duy còn thầy đội Toulza mắc kẹt trong máy.

Quan hai Plantard ráng hết sức mới gở thầy đội ra được, song mặt mày đều bầm sưng, mũi trên rách chỗ hai, bắp đùi bên tả thì rách gần đầu gối.

Nhờ ông Plantard dìu đở, Toulza ráng gượng đi bộ gần 1 ngàn thước, rồi lên ngựa đi vãn 3 ngàn thước nữa mới tới lộ Soairiêng-Banam, lên xe hơi của quan chủ-tỉnh Soairiêng về [illegible] Soairiêng mà bó rịt.

Chiều bửa đó, quan ba Gavomar cai

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
làm cho những tay thạo rượu thảy đều khen ngợi
Chỉ một mình hãng Denis frères *có trữ mà thôi*

quản đạo phi-thoàn thứ hai đặng tin dây thép của ông adjudant Saint-Marty như vầy:

« Thầy đội Toulza bị trọng bịnh vì phi-thoàn đáp xuống gặp rủi; còn quan hai Phantard thì vô hại. »

Tức thì quan ba Guyomar cho xe hơi lên Soairiêng mà chở Toulza về.

Mặt thầy đội, má bên hữu, sưng vù; môi trên nay đã may và bó lại rồi; cái chơn bịnh cũng đã bó rịt. Coi sắc người chẳng có hư đôi chút nào, bộ còn tỉnh táo nằm nói chuyện như thường.

Saigon địa cảnh *(tiếp)*

Một đêm học hỏi

Khi về đến nhà rồi, ăn uống rồi, lo đi nghỉ, 2 chú cháu nằm trên một bộ ván gõ, tôi bèn nhớ lại chuyện đã thấy đã coi khi ban ngày mà chưa được thông-hiểu, nên hỏi nó lại, vì ý nào kêu là tàu binh tàu trận, mình ở an vô sự, nào giặc giã chi ở đâu mà phòng bị cho tốn hao to tác quá, lớp đã mua tàu mua bè lớp còn lương phạn cho quân lính, phải xài nhiều quá, tốn tiền nhà nước, rồi cứ dân mà đeo? Chớ như trong nước có nghe có giặc như bên Tàu thì là phải.

Cháu tôi nó mới nói, chú không hiểu, chớ làm sao mà biết được có không.

Nhà nước có dây thép thông hành bốn biển, mặt đám đánh lộn bên Nhựt-bổn, Hoa-kỳ còn hay tức thì được, huống chi việc gì mà không hay. Mà dầu có hay, tuy vô cang dự mặc dầu mình là người ở bàn cận có sức đủ, có khí cụ bán hỏi, chẳng khác gì như một nhà giàu có súng mà ăn cướp dầu có đánh gần cũng phải kiên, phải sợ.

Huống hồ việc nước, nào có phải đa binh đa trước mà khoe với dân mình sao, nhà nước có kể đâu, phòng lo cho mấy nước bàn bận nó khi mình nghèo không tàu tuần biển, không súng giữ ranh, khi nó, hoặc có giặc với nhau cũng không sợ không kiên, chạy ào vào xứ mình, rồi chừng ấy làm sao, lấy gì mà ngăn mà cự với chúng nó, chi cho bằng nghe mình mạnh mà tránh trước, hay hơn là nó biết nghèo mà khi, đã sỉ nhục mà lại hư danh, là nước yêu nước nghèo.

Chú coi biết bao nhiêu sở phí về việc vô mỗi ngày lớp dưới sông ngoài biển, lớp trên bộ trong đồn, hết thảy có mấy chục muôn về quan về binh, ngày nào không có tuần ngoài biển trên bộ, mấy xứ ranh giới.

Bởi nhờ vậy mà mình là dân, mới ăn ngon nằm ngủ, không còn lo sợ như xưa, nhiều khi, một tốp ăn-cướp cũng có sức phá bể một tỉnh thành, còn dân thì chết sống như ngủ gụt, phí thường quá, chớ như Tàu-trào bây giờ, thì việc làm một nước cũng như việc làm một tỉnh thành-phố. việc làm thành-phố cũng như việc làm một nhà mình thường như vậy, hễ nhà mình cứ chuyên mỗi việc mỗi xong thuận đạo nhơn tình, con cháu mến, bè bạn ưa, chung đậu lại mà lo làm lo ăn, kẻo người ngoài ngó vào mà chê cười thì việc nước cũng vậy.

Cháu nói như việc tỉnh chú hiểu phải, việc tỉnh cũng như việc nhà khác nhau cái giàu nghèo và sự hay dở, nghĩa là có học hành thì đặng làm quan đặng chấp quyền hơn người không học.

Còn như mình nhà giàu cũng vậy học hành thông hiểu sự lý, thì sự thứ tự trong nhà phải thông phải giỏi hơn người dôi, tính tráng của tỉnh cũng như đứa ăn ở của mình, người làm việc của tỉnh cũng như chủ giàu thì mướn kẻ lực, đều kỷ lục tỉnh thì làm việc với tổng, còn kỷ-lục của chú nó làm việc với tá viên tá điền của chú, mấy mà giàu có lớn thì lại có mướn kiểm điền kiểm viên, thì chẳng khác chi quan quản của tỉnh, mà còn thành-phố cháu nói đó là làm sao chú không rõ vậy.

Thành-phố cũng như xóm làng của trong tỉnh, nhỏ ít người thì xóm thì làng, đông quá phải thành-phố, như Saigon thành-phố dân số gần 8 chục muôn, buôn bán các sắc thuế mỗi năm thâu gần 9 triệu bạc mà rồi tuần bao nhiêu cũng xuất hết bao nhiêu. Xét về đường sá nhà thương nhà trường mà hết trợi.

Như Saigon thành-phố lớn 30 muôn dân thì làng của chú cũng là thành-phố 300 hay 400 dân, đều chưa được quyền tự do như thành-phố Saigon mà thôi là ví khác nhau làng tổng và làng Annam. Làng của chú tùng quyền tại chủ tỉnh, còn Saigon tại quan Phó-Soái, và ông xã Tây chớ không phải ông xã Annam như mình. Ông xã của mình bị còn dốt cho nên vạ sự làm đều khó dễ, phải do mấy người làng lớn phải tùy người thông hiểu, theo phép lệ cổ kim của Annam, chớ ông xã Tây là phải lựa người ăn học có bằng cấp cử nhơn tấn sĩ thông thạo cho nhiều mà lo việc Thành-phố và coi chừng những dân trong Thành-phố lớn có nhiều người cũng ăn học thông thái mà lại còn dân ngoại bang nữa, cũng phải cho biết mà trị nó, chớ phải như xả mình sao, mỗi sự mỗi phúc bẩm trắng đen.

Ngoại bang là ai a cháu? Ngoại bang là Anglê, Hoa-kỳ, Itali, Ipha nho, Nhựt-bổn, mà còn A-rạn còn Các chú Cao mên, Chà và nữa. Mấy nước nầy xa xuôi, tàu Biển quá lớn mà buôn bán, cái ăn ở, thuê khóa xuất cảng nhập cảng đều là có thể lệ khác, chớ phải giống Annam và Các chú sao?

Mấy nước đến tự khảm sai, lãnh sự của họ ở mà coi chừng, bảo hộ cho họ, dân có bị hiếp đáp đều gì hay làm quấy chuyện chi thì mấy ông quan lớn mà phân trần hoặc đến quan Nguyên soái của Tây, hoặc đến Tòa mà binh vực của mình mà cắt nghĩa sự tình phải quấy chớ phải mình ỷ xứ của mình mà nói họ thế nào cũng ép lòng mà chịu sao — Cháu nói ít chú hiểu nhiều, còn sở Mộ, tại làm sao mà tên sở mộ, và sở Ba-son ý gì mà Ba son, cháu nói chú hiểu rồi nghỉ khuya rồi.

Sở mộ là tên tục, khi xưa, có tích mộ dân mộ thợ làm công từ tuần lễ có thì kêu cho làm công chuyện mà hết thì bãi, nên Annam mình mỗi khi muốn kiếm công chuyện làm, thì người chỉ giùm, xuống sở mộ coi tuần nầy có cho thêm hay là kêu thêm chăng?

Chớ chánh tên nó phải là sở Pháo thủ, sở thân công Đại bác mới phải, là vì ròng trong sở, chuyên việc súng ống đại bác, hoặc đúc hoặc làm đạn, hoặc sửa những mấy móc cùng về đồ binh khí, có lò rèn lò đúc, có trại thợ mộc mà cũng có trại cho lính Đại bác ở như cái trại các sở lính khác vậy.

Còn Ba son, là một tên đầu công xưa, hễ có ai vào làm công hoặc thợ hoặc dân thì cứ nơi tên Ba son nầy mà xin thuở đó còn quê mùa lắm, có một mình Ba son biết nó đối ít nhiều tiếng tây mà thôi mà ông quan dân ở lính, như vậy mà thành ra chớ phải kêu nó là cái tướng của đã binh thủy, để sửa các máy móc của tàu bị hư bể phá, hoặc làm tàu cũng được, vì nó là thứ thợ thì mới phải. Hai chữ ở Ba son cũng công nghệ của thủy chiến hết thảy, nhưng cái thì lo về khí giái súng, đạn cái thì lo về máy và các công sự của binh binh.

Có thợ may bườm, may ống, thợ mộc, thợ đúc thợ rèn, mà cũng có thợ sơn thợ tiện đủ hết.

Còn mé sông sao chú nói khúc mà nói về thủy chiến đó sao không có cần đá mà xóm chiều mà khúc trên nầy lại có cần là ý gì vậy?

Khúc cần đá đó là khúc thuộc về mé sông của Thành phố, phải tu bổi cho tốt phòng tàu vạn quốc thấy tốt, tiện bề đến lui mà buôn bán, hễ buôn bán nhiều thì thuế nhập xuất cảng nhiều, chớ như khúc sông không có cần thì thuộc về thủy chiến, nhà binh có cần chi mà làm tốt mà rước khách.

Cái hình Nguyên-soái mình thấy đó làm bằng sắt cháu há, mà hết mấy chục ông vạy cháu, trong thế kỉ cũng trong Ba son làm chớ đâu?

Không không phải đâu, Ba son sở mộ nầy làm sao cho được, dễ không nó đã bằng đồng mà đúc bên mẫu quốc, thợ khéo làm cái khuôn cho sẵn công kỹ coi ho giống như người thiệt thiên hạ đựng chế, mới đúc đặng mà ăn tiền mấy muôn một cái chớ rẻ sao được mà chỉ nơi có mấy chục như tượng phật bằng cây xoài cây mít vậy sao.

Còn chú thấy theo mé sông, có xe lửa đó nó chạy qua Xóm-chiều phải chăng cháu?

(Còn nữa)

Bình-đại-thôn, NG.-V.-HỮU.

Lời cám ơn Chánh-phủ

NAM-KỲ

Bẩm lạy quan quyền Thống-đốc đặng rõ: Tôi vừa xem tờ báo Lục-tỉnh Tân văn số 8[illegible] thấy có lời châu trí của quan lớn số 20 đề ngày 25 janvier 1921, cho mấy thầy giáo làng được hưởng phần tăng lương kể từ ngày 1er juillet 1920 theo lời nghị ngày 13 octobre 1920.

Vậy tôi xin thay mặt cho mấy thầy giáo làng mà cúi đầu tạ ơn quan lớn mà đề gọi cảm ân đức dầy và đội ơn Chánh-phủ có lòng thương chúng tôi là kẻ sĩ hèn.

Sau cũng nhờ đức các quan chủ tỉnh thì chúng tôi mới được hưởng chút ít ân huệ.

Chúng tôi cúi đầu cầu chúc:
Chánh-phủ Namkỳ vạn tuế.
Quan quyền Thống-đốc vạn tuế.
Quan chủ tỉnh vạn tuế.

VÕ-V.-TRƯƠNG.
Giáo-tập Bình-hòa, Longxuyên.

Trường nào ăn uống hư-luỡng hơn. . . . . NGUYỄN-
Trường nào thầy dạy siêng cần hơn . . . . . XÍCH-
Trường nào bó buộc học-trò hơn . . . . . .
Trường nào nghỉ ít mà học nhiều hơn. . . . . HỒNG-
Trường nào không cho học-trò tá túc nhà ngủ (tỉ như nhập học thì phải vào trường luôn) ấy là. . . . . HỌC-
. . . . . ĐƯỜNG.

Những lớp trên thi bằng-cấp tốt nghiệp đã có từ 1er Mars 1921. Các vị danh sư Tây đều có bằng Tấn-sĩ, Cử-nhơn, Tú tài chuyên dạy sĩ-tử với cách ân cần sốt sắng.

Trường nào lệ luật trung trị tuần trong gác sao, nghiêm chỉnh chẳng khác nữ học trường ấy là. . . . . NGUYỄN-
Trường nào có thầy dạy Luân-lý giữ gìn nết na cội rễ nước nhà cho trò nhỏ nhiều hơn . . . . XÍCH-
Trường nào mỗi tuần chúa nhựt có thầy sốt sắng đem học-trò có đạo đi lo việc linh hồn, nhơn là thứ bảy xưng tội, chúa nhựt rước lễ hơn. . . HỒNG-
. . . . . HỌC-
. . . . . ĐƯỜNG.

Những nhà gia giáo nào muốn cho con mình mau thành tựu và khỏi hư thì nên gởi con thọ giáo nơi trường Nguyễn-xích-Hồng.

LỜI RAO

Kính trình quí khách đặng hay

Nguyên từ năm 1902 đến nay tôi đã chế bày các kiểu bông hoa khéo léo bằng Ciment và Thạch-cao, dùng để gắn nhà, và gắn mộ mả.

Là: Đầu cột, ốc cửa, bông nóc, các kiểu bình, bông đèn, bông gắn plaphonds và các kiểu [illegible] cùng nhiều kiểu [illegible] đã khéo, mà lại bền [illegible] xưa.

[illegible] đã nạp tại [illegible] Saigon cầu [illegible] và Tòa đã [illegible] cho tôi đặng làm chủ mới mình.

Hễ ai làm theo kiểu ấy mà bán thì tôi sẽ xin Tòa buộc tội.

Vậy xin quí khách tưởng đến tôi hãy đến nhà, hoặc gởi thơ bên tỉnh mua, [illegible] để thước tắc cho [illegible] lòng nghinh tiếp và tính cho vừa ý quí khách.

Nay cáo
NGUYỄN-THÀNH-CHIÊU
Modeleur et Ornemaniste
N° 26 Rue Duranton Chợ-cũ
SAIGON

HỞI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc **Xứ Algérie** là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa **thuốc rời** và **thuốc điếu trái đất ở xứ Algérie** mà hút, thì tức là dùng đồ **thổ sẵn Algérie quả thiệt là đồ thổ sẵn Đại-pháp** và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng

Hãy nên hút thuốc hiệu TRÁI-ĐẤT

An cướp sát nhơn bắn chết cả Pho

Trong đêm 9 qua 10 Mars, lúc 12 giờ khuya, một đám ăn cướp vào làng An đức, xa châu-thành Mỹ-tho chừng 5 ngàn thước, ông Faure (Méderic) là một ông tây thành thuộc Annam đã vài chục năm nay rồi, bị nó bắn mà chết.

Ông Faure có vợ Annam ăn ở như Annam, nói tiếng Annam giỏi mà làm công chuyện như người Annam cũng siêng năng lắm, biết lập vườn, làm ruộng cầm cuốc cầm cày đều thông hiểu, bởi vậy nên có một lần làng An-đức, muốn cho ông làm hương cả mà giúp việc cho làng, nhưng không đặng, quan trên không chịu.

Tuy vậy mà chức ông cả ngày nay trong làng còn dùng mà kêu là cả Pho, có kỳ an cúng thần, cũng có ông đến chơi với Annam vậy.

Nhà ông ở đường Vĩnh-long, cách lộ chừng 10 thước trước nhà thì có sông Cửu-long. Coi phải thế lắm chẳng khác chi gia thế của nhà giàu Annam.

Thiệt là một người Tây mà mến Annam rất nhiều, sự cực khổ của nhà đồng mình ông hiểu biết hết, lại còn giỏi hơn người Annam mình nữa. Mà có trộm nghe ông lại ít về mầu-quốc, thì chung như nhứt, với gia tình Annam mà thôi.

Chưa hiểu rỏ, tại làm sao mà bị rủi như vậy, ăn cướp đánh ông, hay là ông đánh ăn cướp mà bị thua nên phải lụy.

Nam kỳ ta có mấy người tây như vậy?:— Ăn cướp thiệt bất nhơn, chẳng nghĩ xa gần chi hết, làm cho làng An-đức, mất hết một người nhờ cậy của hương chức. Thuở nay dầu việc chi trắc khó, đều rủ nhau đến mà trông nhờ ông, nay chẳng may ông mất rồi, chẳng khác chi như mất vai kiến tay chơn làng rất uổng thay, rất tiếc thay.

Bổn quán kính vài hàng xin chia buồn cùng bà Pho và làng An-đức.

N. H. V.

Đấu xảo hay là đấu báu

Hai tiếng tục nầy, tưởng cũng nên phân biện lại, phải dùng tiếng nào cho hiệp thời thế hơn, chớ thường thì mình hay nói dấu xảo, ít ai chịu nói đấu báu, mà đấu báu nghĩ có lẽ phải hơn.

Vì bởi không phải là xảo, kỳ thiệt là báu, những đồ đam mà đấu đều là bởi tay học giỏi mà chế biến ra vật chi đó, hoặc như cái máy mới, kiểu nầy chưa ai làm mà mình làm coi xài được, thiên-hạ ngó vào cũng cho là hay là trí, bán có nhà dùng phải, chịu mua nhiều tiền, hoặc anh thợ vẽ, ngụ ý riêng mà chấm một tấm tượng hoặc như hình người thì tạc giống người thiệt, giống tạc cái đứng cái ngồi cái bộ tay chơn, cái chỗ hình sanh tiền làm quan hay ra vào cũng là giống, cái màu áo cách bận quần, đội nón cũng giống, nay đem vô đấu gặp bà-con của người giàu có sẵn tiền, hạp ý bao nhiêu cũng mua cho được, hoặc như tuồng hát bộ, tích đặt đề hay cũng bán được nhiều tiền, hoặc gặp Nhà-nước mua, hay là người ngoài mua, công cuộc như vậy thì báu thì là phải, chớ có chi mà gọi là xảo cho được.

Còn những đồ lạ đời, như con chó 3 chơn, người ta 2 đầu, con chim nhỏ quá, con rắn to nhiều, đều là quái sự, lạ mắt người xem chớ nào có phải là xảo.

Tưởng sự đấu báu ít ai đi đến nhiều được, vì đường thiên san vạn hải sở phí to, công cán nhiều, ra đi cách trở gia sự, nên ít ai ham, tôi vì có đi đã hai phen, mỗi khi ở tròn 8-9 tháng, ngày coi đêm xét các cuộc, xin thuật sơ cho chư độc-giả nghe chơi cho tiêu khiển, không ích nhiều cũng giải khuây được một hai phút đồng hồ.

Mỗi khi có đấu, đã biết, cũng có nhiều người đi đến đó nhưng học-thức thượng-lưu thì ít, người công thợ như tôi thì nhiều. Người thượng-lưu học-thức, phần nhiều, thì hay xa-xỉ, nhiều tiền đam theo sẵn, rồi lo đi chơi ta-bà, mãn lệ xuống tàu về, mà chưa vừa bụng, chớ cũng ít ngài có cái chí lưu tâm, mà suy xét cho rõ cái nguồn cơn, cho cùng mỗi sự trong trường đấu.

Trước hết lại đâu mà phải cất nhà đấu?

Tại muốn công kích đường kinh-tế, bá công bá nghệ cho thạnh hành, dầu canh-nông kỹ-nghệ cũng vậy, mà muốn làm nhà đấu, thì là phải trước hết cho giàu, có Thành-phố lớn, dân đông, thợ khéo nhiều.

Một cái nhà đấu mà cất lên, như nhằm cuộc đấu vạn-quốc thì xuất bạc xài năm bảy chục triệu, còn như đấu nhỏ như đấu Thuộc-địa thì ít cũng là năm bảy triệu, hoặc phải mua đất, cất nhà sửa soạn, khoảnh nào về nước nào, khoảnh nào về tỉnh, còn như nước nào giàu muốn đấu nhiều thì phải để phần đất cho vừa đủ cho người ta, nước nghèo hay không đủ sức đấu nhiều thì chỗ đất phải ít phải nhỏ, phân chia cho đủ hết, còn dư lại thì cho mướn, hoặc cất nhà hát, nhà đờn, hoặc nhà rượu, nhà cơm, nhà chơi, nhà tiệc vân vân.

Giá mướn nầy cao lắm, nhiều phải đấu giá mà mướn cho được.

Nhà cửa mỗi kiểu trước cất, phải có phái-viên nhà đấu chấm, cho nên kiểu phải khác nhau hết.

Nhà cửa xong xả rồi, hoặc hết thảy, như nhà đấu 1906, choán 36 mẫu tây, đặt đề canh gác, rồi rào trụm hết, chừa như lớn quá 10 cửa, 8 cửa, còn tầm thường, 3, 4 cửa, vào ra, mỗi cửa có người ngồi bán giấy vô cửa, mỗi người như 1906, một quan mấy ngày có lễ múa rỡng, hoặc cộ-bông thì tăng giá bằng hai.

Vô cửa được rồi, được đi coi đồ đấu, trong các nhà các nước trong trường đấu, còn như muốn vào coi, thì phải có nhà hát, nhà đờn, nhà cơm, nhà rượu, mỗi nhà muốn vào trả tiền nữa, theo giá của chủ-nhà đặt, hỏi vậy nên nhà nghèo đi coi thường đam theo đồ ăn, đồ uống đứng giờ đứng ngồi ghế theo lộ mà ăn, hay là mấy gốc cây có bóng mát, mà phải coi chớ phải ghế Trường-đấu thì mà ngồi, nhà-quê ngồi ghế của người cho mướn, nó đòi tiền nữa, mỗi cái 4 xu, hoặc mấy ngày có lễ chơi, 10 xu không chừng.

Con quá buổi muốn đại-tiểu cũng vậy, có chỗ thì phải biết, bằng không cũng phải bị vào sở có chủ, 4 xu một người đái iả.

(*Sau sẽ tiếp theo* :)

N.-h.-V.

Annam trồng Mía

Nghề trồng mía, rồi làm đường xứ Nam-kỳ, là một nghề sẽ nổi riêng rất nên to tác tác cho xứ sở, phòng ngày sẽ cạnh tranh với ngoại bang về mối lợi.

Nhứt là trong hạt Gia-định, Thủ-dầu-một Tây-ninh, Biên-hoà đã có nhiều sở, rẫy của Annam trồng mía lớn lắm, mà hễ có rẫy mía thì có lò nấu đường thẻ luôn luôn.

Món đường thẻ nầy, cũng là một món của các chú, qua bày cho Annam bắc chước mà làm chừng hai mươi mấy năm nay mà thôi, còn trước khi nữa, thì Annam mình biết có một cách làm đường rồi đổ vào ghè đất, hoặc ghè lớn ghè nhỏ, rồi chở đi các chợ mà bán.

Từ ngày có món đường thẻ nầy, thì tại làng Bình-phước, Gia-định các chú bày làm trước hết.

Cách làm nó như vầy: Trồng mía — Thường thường mấy chỗ đất thấp, có ý trồng lúa cũng được, dài theo mé sông trước hết dọn đất, làm cò bồn phía cỏ đào mương sâu chừng 8 tất lớn miệng chừng 1 thước, cho có nước vào ra, theo nước sông. Như chỗ đất còn rộng nửa, thì phải chia ra bốn phía đào mương cái còn trong đất thì chia từ khoản đào mương con cho nhỏ chừng năm tất ngang, ba bắt sâu, ngó vào thấy đất từ khoản chừng 5, 6 thước bề ngang dài không chắc, là bao nhiêu theo con đất rộng hẹp, hoặc 50 thước, 100 thước không chừng.

Chia đất ra như vậy rồi, dùng cuốc mà xới đất lên, và phân ra chừng làm tất một cái lỗ sâu chừng hai tất ngoài, Lấy con mía dàm xuống lỗ, rồi lấy phân, tro, rơm mục mà tủ gốc lại chừng một tất cao, vào phân rồi, thì cái lỗ coi cũng chưa đầy mà ít ngày có trời mưa, nước làm chải đất xuống nữa thì mới thấy lỗ mỗi gốc mía đều đầy hết.

Chừng được 3 tháng rồi mía, đương sức lên, thì phải vẻ thêm một lần phân nữa. Để như vậy chờ đến mùa, hoặc chỗ đất tốt 11 tháng mà mía đả giá, hoặc 12 tháng không chừng.

THAY CỦ ĐỔI MỚI

Pháp-Việt Khách-lầu

(HÔTEL DE FRANCE)

N° 157 Rue Catinat Saigon

Mấy năm nay M. Huỳnh-huệ-Kỳ làm Quản-lý, chỉnh đốn lại tinh khiết lắm, ai cũng vui lòng đến nghỉ ngơi là một chốn êm tịnh khoản khoát vô cùng.

Nay M. Huỳnh-huệ-Kỳ nhận có việc làm ăn riêng, nên đả giao phần làm Quản-lý một chốn Khách sạn rộng thinh nơi đường Catinat lại cho M. Ng. v-Thiệt adjudant là người có công giúp Pháp trong trận giặc mới rồi, lãnh làm Quản-lý mà sửa sang lại cho tinh khiết hơn xưa nữa, cho vừa lòng quí khách.

Xin liệt quí hãy nhớ rằng « Pháp-việt Khách lầu » ngày nay, mọi mọi đều chỉnh đốn lại quang minh đẹp đẽ lắm.

Pháp-việc Khách-lầu.

Chủ nhơn cẩn khải.

Banque Industrielle

DE CHINE

TRUNG HOA CÔNG-NGHỆ NGÂN HÀNG

Hội biệt danh vốn 1.500 muôn.

Lập bổn.....	1500 muôn
Hiện tại.....	750 muôn
Chi tôn dự phòng tính rồi ngày 31 Décembre 1920.	500 muôn

Đồng lý hội BERTHELOS. — *Quản lý* A. J. PERNOTTE.

Phòng sự

tại Paris đường Saint Lazarre 14.

Chi chánh tại Bắc-kinh (*Pékin*).

Chi thứ:

ĐÔNG-PHÁP. — Saigon, Haiphong, Hanoï, Phnom-penh.

TRUNG-HOA — Shanghai, Tientsien, Hong-kong, Canton, Hankow, Foutchéou, Swatow, Tchentou, Yunnanfou.

MẠN-CHÂU. — Moukden, Hải sâm-huy, (Wladivosteck), Straits Singapore, Batavia.

ÂU-CHÂU. — London, Anvers, Lyon, Marseille, Bordeaux, Dunkerque, Le Havre.

ETATS UNIS. — New-york, Nhựt-bản, Yokohama.

THƯ-TÍN. — Hội muốn giúp sức cho nhà buôn nhà công nghệ tấn bộ, cho nên mấy xứ có buôn bán trong hoàn cầu đều mở sở có thông tin của hội.

Chi nhánh tại Saigon, [illegible] Belgique số [illegible] đường Chaigneau [illegible].

Lãnh tiền bạc, [illegible] ngân hàng. Có [illegible] hội kinh trả cho [illegible] đồng.

Cần [illegible] hoặc khi gởi, hoặc bạc đồng sang qua, thì tính trả cho 2 phân 1/2 [illegible].

Ai gởi tiền góp (Epargne) hoặc bằng tiền quan hoặc bằng bạc đồng, thì đến mà bàn nghị trước.

Gởi tiền hữu hạn, cũng vậy hoặc bạc đồng, hoặc tiền quan, thì giá bạc phải hỏi tính trước.

Về thương mãi bất cầu tiền góp lần lần, hay là tiền trả liền, Hội cũng lãnh làm.

Bán [illegible] chừng chở rồi đủ lá, [illegible] giúp tiền cho traites), hoặc cầm [illegible] Bằng điện tín.

Lãnh gởi, hoặc làm việc gì mấy nhà Bourses các xứ cũng có.

Cho vay theo hàng hóa, hay là theo giấy quốc trái, hữu hiệp công có.

Đồng-lý Saigon.

LASSEIGNE.

PHẢI HÚT THUỐC IMPERIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

Cũng như một năm có một mùa làm mía mà thôi.

Đồn mía — khi mía già rồi thì dùng, một người đi trước cầm rựa chặt đầu, hai người tiếp theo thì chặt gốc sác đất, hai người nữa thì lấy lá mía làm dây mà bó lại, hoặc 8 cây một bó 10 cây cũng có tùy mía mập ốm ;

Người đi đầu mà chặc ngọn ấy, phải lựa ngọn nào mà phải để giống qua mùa khác nữa, nhưng vậy mà cũng còn nhiều cây chưa được già cũng phải chặt lại.

Khi bó lại xong rồi, thì vát đem về lò, hoặc xa đường thì dùng xe bò xe trâu chở

Ep lấy nước nấu đường.

Annam mình thường cất một cái trại rộng chừng 15 thước ngang, dài 30, như giàu thì ngói tô nghèo thì lá, rồi trong trại nầy về lò nấu về máy ép mía về chỗ làm đường, cái trại nầy thường người ta kêu là Lò-che.

Lò hoặc xây bằng gạch có chào lớn, hoặc 3 cái 4 cái để nấu nước mía thành đường, còn che là 3 cái hũ lô bằng cây cứng, có răng, lớn chừng bằng cái quả ăn trâu, đứng sập hàng nhau có hở ít nhiều, và có một cái nêm mình phải đóng nó khít muốn lỗ hở ấy rộng hẹp.

Mía đút vô cái hũ lô đầu, rồi nó ép ra nước một lần theo lỗ hở thứ nhứt, rồi ép một lần nữa qua lỗ thứ nhì. Nước mía chảy theo hũ lô xuống khạp chứa. Khạp chứa thường chôn ngang mặt đất. Có một con trâu, hoặc con bò cột mũi nó, chạy vòng theo có cây cần câu, 3 cái hũ lô, chừng 45 phút nó chạy, ép được 250 kilog. mía được chừng 150 lít nước đường.

Nghĩa là 1000 kilo mía, nó chạy chừng 3 giờ hay là 3 giờ rưỡi, theo mía mập ốm, và người đức mía mau chậm.

Cách làm đường Annam không tinh sạch được, nhưng làm được ra đường khô mà đen.

Khi nước đường ép ra thì bỏ vào một ít vôi mà nấu cho sôi, đem ra lọc. Lọc rồi nấu lại nữa, hớt bọt bằng cái vá bằng cây, khi nấu gần thành đường phải khuấy cho thường đằng đề nó sít đáy chảo mà phải lại đường.

Khi coi tới rồi thì đổ ra ván, có trật đệm, đổ cho khéo cao chừng một phần cho đều góc nào như góc nầy.

Một phút nó vừa muốn nguội, thì thợ cắt dùng thước và một mũi dao nhọn cho bén mà gạch từ đàng, rồi bẻ ra miếng đường thẻ, sắp vào khạp.

du Bulletin agricole p. N. h. V.

HƯỚNG TRUYỀN
(Echos)

HUẾ

Thầy kiết-ma chùa Tường-vân về Tịnh-độ

Toàn hạt Thừa-thiên chùa công và chùa tư ước có hơn ba mươi chùa Phật, nhưng tựu trung có bốn năm chùa rất lớn và từ xưa nay đã có tiếng ứng-nghiệm về phần tê độ từ bi và đã từng có những ông Cao-Tăng tu trì công quả ở đó là chùa công thời chùa Linh-Mụ, Báo-quốc, Tường-vân, Diệu-đế v v. Chùa tư thời Viên-thông, Từ-đàm Ba-la v. v. Các cảnh chùa ấy quanh quẩn cách Đô-thành chẳng xa mà cảnh nào cũng thanh tịnh cao khiết có lắm vẻ trang nghiêm lắm màu đạo hạnh cho nên bao

Muốn bán

Một sở ruộng khẩn 120 mẫu tây, mà có 30 mẫu trồng cao su có trâu bò đủ, tọa lạc tại khúc đường Phan-Thiết-Djiring, gần ga chừng [illegible] thước.

Ai muốn mua xin hỏi bổn-quán.

L. T. T. V.

NÊN LƯU Ý

Những vẻ **Quốc-trái** *Langsa năm 1916 - 1917 - 1918 - 1920, được thâu dụng tại hàng* **DESCOURS & CABAUD,** *số 1 đường Quai de Belgique ở Saigon và ở Nam-Vang (Pnompenh) theo giá định trong chương trình phòng Thương-mãi (Bulletin de la Chambre de Commerce) mà trả tiền mua hàng hóa :*

Tủ-Sắc hiệu « LE GAULOIS »
Xe hơi hiệu « BERLIET »
Vỏ và ruột xe hiệu « BERGOUGNAN »
Xe rùa và đường rày hiệu « DECAUVILLE »
Ghế hiệu « THONET »
Dầu sơn hiệu « RIPOLIN »
Bù-lon (boulons) bôm, đồ vật dụng trong nhà, sắc, tuôn (tôles) vân vân.

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt mãi nàng, thì phải đốt đèn cho thiệt sáng.

Người buôn bán ăn-cắp-châu cũng dùng cách đó ; người [illegible] họ cũng dùng cách ấy.

Vậy thì đồng-bang nên [illegible] tiệm Lục tỉnh khách, số 32 đường d'Espagne [illegible] Saigon, mà mua hoặc đến [illegible] đèn hiệu Best, mà đốt cho sáng; thì cuộc buôn bán mới thạnh [illegible]

Tiệm đó có đủ các thứ đèn đẹp [illegible] và bán rẻ hơn các nơi.

Thiên-thổi

Lúc sau nầy có [illegible] thổi làm nấu đồn [illegible] Bạc-Liêu, Sốc-trang, Cantho, như là [illegible] trái mùa. Phải biết [illegible] là một bịnh rất [illegible] khả cứu, lại chẳng [illegible] và chẳng chữa ai, duy [illegible] những người biết giữ [illegible] sanh thôi. Vậy ai xem đến [illegible] lanh nầy, trước hết phải lo dọn dẹp chỗ ở trong ngoài cho sạch sẽ, quần-áo mình-mẩy cho sạch-sẽ, chỗ ngủ cho sạch-sẽ và ăn [illegible] có chừng. Phải tránh những sự [illegible] nhất cử trái cây sống cho lắm. Uống nước chính luôn luôn. Trước khi ăn cơm phải rửa tay cho [illegible] với savon, giữ gìn đừng cho ruồi bu vật ăn.

Khá dè, khá dè

Nº 144 FEUILLETON DU 14 MARS 1921

ROMAN

OAN KIA THEO MÃI

BA MƯƠI HAI ĐÊM

Hồ-Cảnh-Tiên *tự thuật*

Đêm thứ hai mươi lăm *(Tiếp theo)*

« Thật, tôi đã chẳng nhớ biết chi, chẳng muốn tra hỏi chi cho mích lòng người yêu, mà tôi lại nặn-nịu tăng-tiu, trăn-triều tợ vàng cao ngọc tôt. Cùng nghĩ ra, nêu cái mặt hoa thơ-thới đó nó rửa sạch dạ hờn của tôi, làm cho tôi quên lời tôi đã hứa với con Khâu-thị, quên lời tôi đã hứa với vong hồn người đã hiện kêu nài trước mặt tôi, lại làm cho tôi đâm-say yêu-ấp, nhâm chẳng lạ chi, mà cũng chẳng ngại rằng trời hờn đất giận, vì — tôi đã nói — Hai-Châu là thiên-hạ chi bửu, trời đã đành lưu giữ ái bửu chi nhân ; tôi mà đặng của báu ấy vào tay rồi, chẳng để cho đến các lắm, lại biết dồi-mài, biết trau-tria, biết yêu-mến, trời đất cũng vui lòng mà trông thấy vậy. Thoản lại, chẳng phải vì cái thức-ngọc ấy mà tôi mê sa, còn Hai-Châu thì lăng-lơ, để lạt nên tao-khan, tình không dan-díu ; tôi dám tưởng, sự nồng-mặn đã nhiễm vào lòng dạ tôi từ ấy chí nhằng nay, cho hay cũng mặn-nồng, song mặn không bì với cái nghĩa mặn của Hai-Châu, nồng chẳng cân nổi với tình nồng của Hai-Châu cho đặng. Người thương thì thương trả, ấy lẽ hằng trong thiên-hạ. Nêu Hai-Châu mà biết thương tưởng tôi như tôi thương tưởng nàng, dầu cho tôi có bội hẹn, để quên lời hứa với Khâu-thị, với hồn ma kia nữa cũng chẳng phiền vì cho lắm. Dầu có, bất quá là phiền lòng, trong giây phúc rồi cũng qua thôi, chớ không đến đổi gì mà *sợ*. Mà dầu đến đổi gì đi nữa, gẫm cũng không sao ; tôi dám tưởng một giọt nước Ái-hà của hai-Châu đã nhỏ vào lòng dạ tôi, cũng đủ mà giải hết cái khổ tâm của tôi, cũng đủ mà cởi cái mạng vận chẳng may của tôi. Vì có câu cách-ngôn của một vị triết-hiền nước Perse truyền để rằng :

Celui qui est aimée d'une belle femme,
est à l'abri des coups du sort.

Người mà đặng lòng người quốc-sắc thương yêu, nhờ tấc bóng chỡ che mạng vận.

« Dường ấy, có phải là nỗi phiền nào hận về cái ác-tệ xưa, về sự lơ lời hứa trước, chẳng bì với cái vui sướng xất thịt nầy chăng ? Tính tới tính lui, bàn xuôi bàn ngược cho cùng rồi, tóm lại còn hai chữ *thương tiếc* hai-Châu, lòng nên thì để. Tôi nhứt định bỏ qua, để cho cái bể ái đầy ; dầu đầy cho đến đổi tràn, cũng không cho xao dợn.

« Tế ra, cái cảnh quạnh hiu kia, cái tiếng chim kêu thấm nọ, chẳng xô đẩy nổi cái ái tình của tôi nặng vì sắc tuyệt trần của mi-nhân ràng buộc, mà cởi lòng tôi cho được. Đi rồi về, không dám hở môi tra hỏi. Mà khi về tới nhà, tôi thấy con Khâu-thị thấy thằng Mười-Hư, cái nỗi bất bình của tôi không dẹp đặng. Nó muốn trừng lên, nổi lôi đường như có tiếng hỏi tôi : « Sao..., cái việc tệ bình đã lộ mồi chi chưa ? Hay là đi không về rồi, vì thương hóa sợ ?»

« Lúc nầy tôi nghĩ ngợi, vì hai mối bên lòng thì kéo tôi, làm cho tôi bất nhứt. Tuy vậy mà rồi ra tôi giải hận cùng không qua cái tình [illegible] lửa không dối-dào, còn lửa tình thì chẳng [illegible] nguội, đổ dẫn-hỏa đâu thêm vô mãi. Mà Hai-Châu lại mà cạ về kẻ vai, [illegible] cười mơn trớn, làm cho lửa tình [illegible] ngọn lên ; mà hễ lửa tình [illegible] bừng, thì lửa hận trong lòng tôi [illegible] phải hạ, vì chẳng [illegible] tình [illegible] chê dẫu thêm, còn lửa hận thì bị [illegible] rồng rưới tắc vậy.

« Ai còn tưởng có cơn nào tôi tính tới việc tra cứu sự ác-tệ kia chăng ? Ai còn tưởng có cơn nào tôi tính việc minh oan cho hồn người đang dật-dờ, phách người đang phưởng-phất kia chăng ? — Chắc là không ! Cái tình trăn-triều của Hai Châu với tôi chẳng chừa đề cho ai có ý trông mong về đó chút nào ; mà cũng chẳng để cho ai nặng lòng đợi chờ tới cơn nào nữa. Hết rồi ! Ai cũng tưởng cho cởi sạch rồi, hết rồi ! Nếu còn [illegible] Loan-Phụng bách niên, Sắt-cầm [illegible] lạc.

Sau sẽ tiếp theo. L. H. MƯU.

LỄ PAQUES

Các trường học được nghỉ từ 24 thứ năm chi thứ hai 28 Mars 1921 về lễ Pâques.

[illegible]

Giấy [illegible]	5 60
Giấy viết thơ « [illegible] » [illegible]	8 55
Tạo thờ vàng [illegible] dùng — một ngày	2 80
Bao trắng lớn lót [illegible] — 12 cái.	1 70
Cartes postales [illegible]	6 00
[illegible]	1 60
[illegible]	6 50
Khăn bỏ tuồi [illegible] — 12 cái.	1 15
Cặp bằng bố đỏ nhồng dầu, mỗi cái có đựng 24 tờ giấy gạch là 24 bao thơ — 12 cái cặp	1 35

NAM-VANG

Bazar Tonkinois **Hưng-Thạnh**
Ở góc Đường Chợ-Cá số 1
(Rue du Marché aux Poissons nº 1)

Bazar Tonkinois **Đại-Thạnh**
Ở Đường Mé-Kênh nº 30
(Quai Piquet nº 30 — Pnompenh)

BÁN : đủ các món hàng tơ Bắcky : lãnh, lụa, lương, xuyến, địa, lượt, vân, vân..., Hàng tơ ngoại-quố : ca-sơ-mia, lục soạn, lãnh tàu, hàng tàu, v.v. Giày tây, giày ta đủ thứ, nón trắng, nón nỉ, nón canotiers, ghế mây, ghế sắt, đồ da, đồ thêu, đồ cẩn, đồ đồng, đồ-đồi-mồi, và đồ tạp hóa.

MỚI TỚI VÀ THƯỜNG TỚI : Hàng bắc, dĩa, chén kiểu Bắckỳ và Nội-phủ-nhiều minh gò, yên ngựa, va-li da (Mallettes anglaises) va hình cartes postales Françaises couleurs nhiều kiểu rất ngộ, một cái 6 chim, một trăm cái, hay là một ngàn cái giá rất rẻ hơn nữa.

Khi nào các ngài qua lại Nam-vang, xin mời tới viếng tiệm chúng tôi, muốn mua món chi đã có giá để theo hàng ; mua nhiều, chúng tôi sẻ châm chước tính hạ ít nhiều tùy theo món hàng. Gởi thơ mua, chúng tôi cũng tính như vậy, rủ có mặt cùng vắng mặt cũng không dám đơn sai. Hàng gởi contre remboursement.

Trước sao sau vậy, chúng tôi xin giữ một lòng thành thiệt, vậy xin đồng bang liệt quí lưu tâm chiếu cố luôn luôn tới tiệm của người đồng bang đó thực là may cho nhà buôn annam tại lắm, và chúng tôi cảm tạ các ngài lắm lắm.

Nhà hàng tại Cap-Saint-Jacques

HÔTEL DE LA PLAGE

Hồi trước Madame Duguet làm chủ nay ông Cancellieri *kế nghiệp.*

Tiệm rượu tôi có phòng ở, nhà bếp tinh khiết lắm và có nhà để xe hơi rộng rãi. cho mướn tùy ngày giờ nhiều ít mà tính giá nhẹ nhàn. Hoặc ai muốn mướn ở lâu ngày, thì cái giá riêng ấy còn nghị luận lại nữa. Và lại những đồ thực-phẩm về hải-vị rất nhiều, thật là phương-tiện lắm, xin chư-tôn chiếu cố.

Mỗi ngày thứ năm và chúa nhựt thì có Soupe Corse và rượu Corse.

Chủ-nhơn cẩn khải.

Entrepôt de Cholon

IMPORTATION-COMMISSION
71 Bd Tổng-đốc Phương

BÁN SỈ — *BÁN LẺ*

VẬT THỰC

Vải lụa.

Đồ hộp — Rượu chác, — Rượu ngon — Sữa **NESTLÉ**—Champagne **DELBECK** Cognac **RENAULT**— Cognac **CROIZET** (củ 120 năm).

Đồ tân chế bên Paris

Dầu thơm Coty — Dù, Nón, Giày — *Chemises* — Bốp da — Dao bàn — Đồ hút — Đồ chưng phòng khách

Hãng tôi cũng chịu ra công mà mua các thứ hàng hoá làm bên phương Tây và các xứ lạ theo ý chư vị đặt.

Giây thép đề tắc: **Paulhien-Cholon**
Giây thép nói : 667.

Le Directeur : Paul HIỆU
Officier d'Artillerie Coloniale démobilisé Croix de Guerre

nhiều thiện-nam tính nữ xa gần đều đi lại dâng hương cúng lễ lạy Phật, hầu thấy quanh năm vậy nên sự nhân quả của chiến ở lòng người một mối thiện duyên nghe cũng khá kính khá trọng.

Hiện trong mấy chùa quan thời nay duy có chùa Tường-vân ở gần bên trên Giao-đàn chỉ một chùa ấy có thầy kiết-ma Hòa-thượng đã hơn mươi năm nay có sắc phong và có hướng bổng. Đạo đức ấy quí, công hạnh ấy khó tày cho nên mới được duyên phước như thế tưởng chẳng phải là dung dị may thầy vun tròn cội phúc lại được về cỏi trời-Tây ấy là khi công đức đả vẹn toàn vậy dám xin thuật quả lịch sử của thầy để gọi là biểu dương danh tánh của một người có đức tốt đạo lành chẳng cũng là một điều nan đắc lắm vậy.

Thầy vốn là người tỉnh Quảng-trị, làng Gia-nghi, con nhà học trò, bốn anh em trai đều xuất gia từ khi còn nhỏ. Nay còn hai người làm thầy ở chùa ..., và một làm tăng cang chùa công cũng ... an tịch cách mấy năm. Bốn anh em vào cửa Phật, duy một mình thầy làm nên chức cả, thầy vả dòng họ Nguyễn tên là Chi, tên pháp danh là Thanh-tuới, hiệu là Phước-chỉ, thuở sanh tiền lúc một hai tuổi đã không ưa đồ ăn mặn chỉ rau dưa tương chao, đến lớn tám tuổi đã vào chùa, từ đó về sau thì nhứt tâm hướng đạo cho đến khi lớn thì bao nhiêu kinh điển thích giáo toàn quán thông một cách dị thường, đến khi thi Tràng-kỳ thì đậu chức Thủ-sa-di, cho nên thầy Linh-cơ Hòa-thượng làm Giáo-thọ chùa Tường-vân đã thọ đạo giới cho thầy từ đó. Đến nay đã 56 năm thầy chỉ một niệm từ bi tỏ lòng cứu tế tuy tu trì khổ hạnh trải biết bao phen nồng lạnh ốm đau mà thầy vẫn giữ một niệm tu hành cho đến khi An-tịch. Mới hơn một năm nay thầy mắc bệnh thận suy tuy biết mình bảo nguy bệnh mà không trông nhờ sức thang thuốc điều trị. Bởi vậy mà càng ngày bệnh càng nặng, lần đến tháng chạp năm ngoái mới rồi thì bệnh rất kịch. Các thầy ở Chư sơn lui tới viếng thăm cùng các nhà quí-y thọ dới đến đều khuyên dâng thang thuốc nhưng thầy cố từ chẳng dụng ; qua đến nửa đêm hôm mồng hai thời thầy biểu tăng chúng trong chùa nổi chuông trống và thắp hương đăng lên và tụng kinh siêu độ một hồi thời thầy thiu thiu nhắp ... Lạ thay khi thầy đã tiêu diêu Tịnh độ rồi thời tăng chúng đã sẵm sinh đồ khâm liệm chực để hầu thầy vào quan tài, nhưng đến gần sáng thời bỗng nhiên thầy tỉnh lại. Khi thầy tỉnh dậy thời kêu tăng chúng mà bảo rằng : Khi linh hồn lìa khỏi xác thời thầy được gặp phật La-Hán bảo rằng số thầy đáng lẽ đến 80 tuổi mới ... nhưng vì lòng nguyện sớm được về cõi Phật nên nay mới 64 năm mà đã được như nguyện. Nhưng hiện nay đang « Già lam » chưa mở cửa trời « Đâu-suất » ngài đường thời nên trở lại cỏi nhân gian chờ đến giờ chánh ngọ hôm mồng năm ta hãy đưa thầy về đến nơi Tịnh-độ. Thầy nghe xong mấy lời Phật dạy liền tuân lịnh trở về nhưng nghiệt vì thầy bảo bệnh đã lâu ngày nên khi sắc có nhọc mệt đã hiện ra trong khi đi đứng, Phật xem thầy bộ lao tổn ấy mới đem thầy vào một nơi xem rất tráng lệ nguy nga biết bao nhiêu cảnh vật trông xem toàn là cảnh « châu lầu ngọc-vũ » cả vào đó thời sẵn có hai ghế bày sẵn hai thứ bánh một thứ trắng một thứ đen. Phật bèn lấy thứ trắng ban cho thầy giậm vào miệng thơm tho khoẻ mạnh khiến cho tâm não đều thư sướng vô cùng, xong thời liền tỉnh dậy. Lời nói dường như huyền hoặc nhưng nêu thật cũng nên kính tin.

Qua ba hôm đã đến ngày mồng năm, thầy lại biểu chuông trống kệ kinh nhang đăng nhứt thời tái khởi, lại bảo mở cả cửa chùa để cung nghinh Phật Tổ, đúng giờ ngọ thời thầy bảo đỡ thầy ngồi dậy thời chỉ ngáp dài một cái rồi nhắm mắt nghỉ an !

Lạ lùng thay quả nhiên lời nói không sai khiến cho ai nấy đều thỏa lòng mong đợi một người đã tu tri khổ hạnh lại được an lạc tiêu diêu. Sự nầy tuy có lạ thường nhưng tưởng cũng vì một niệm tín thành của thầy mà xui nên có thật vậy.

Khi thầy đã an tịch xong thời đã báo cáo đến ... Sở và đã được sắc ban ngọc bạc kim ngân để liệu lí việc tống táng cho thầy ... cũng có ban đủ các thứ gấm vóc hạt trai và tiền bạc phong hậu lắm. Còn như thiện-nam tín-nữ và chư sơn tăng chúng đều có dâng lễ vật nhiều lắm. Đến ngày mồng mười lễ thành phục và nghe đâu đến hôm hai mươi sẻ tống táng. Đã có huyền pháp xây sẵn cho thầy ở gần đó vào một nơi rất thanh tịnh cao khiết. Hôm nào lễ tống táng sẽ đăng tiếp theo tường tất.

Sự tự nhiên của phong hóa

Thường cái da mỗi ngày hay đổi hay đổi da củ, mà làm ra da mới, cũng có một hai khi tại máu nó làm ra có hoảnh có bớt. Thì hoảnh và bớt nầy tại trong mình tiếp với bụi dó nơi chưng lông mà sanh Dùng sabong C dum rửa thì da trở nên sạch sẻ và tươi tốt. Bọt và nước của nó thấm sâu vô lổ lông, đẩy bụi đó ra, làm da trở nên tốt và bóng. Tiệm nào cũng có bán mỗi miếng giá có 21.50 mà thôi.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . 6 fr 00
Giá lúa, tạ 100 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bán trả tiền) 3$35 tới 3$50

NAM-KỲ

(Cochinchine)

SAIGON.

Rủi

Tại hãng Jacque, đường Catinat, người ta đương sửa nhà. Một người đờn bà 27 tuổi gánh hồ đi trên plafond, cao chừng 4 thước, plafond sụp người ấy té xuống lỏ đầu và trầy mình. — Nằm nhà thương.

Bối

Ng-v-Ngh... 19 tuổi và Trần-v-Ng... 19 tuổi ... bạn ghe số 2732 đậu Cầu-ông-lãnh, tôi ngủ quên bị bối qua ghe ... lấy hết 10 $ 00 và giấy thuế, thân. — Cội.

Xe-hơi và xe-kéo

Bữa S... lối, 3 giờ rưỡi chiều một người Annam cởi một cái xe-máy mới ... ngã ba đường Georges Guynemer ... la Somme gặp một cái xe-hơi số 1889 đụng nhằm xe-máy gãy hết mà may cho người không hề chi. Người cởi xe-máy là Thái-văn-Truc, 18 tuổi, xe của chủ y là người Nhựt-bổn ở đường Miche. Còn xe-hơi của ông F.. hãng Descours et Cabaud, sốp-phơ là Huỳnh-văn-Kinh 22 tuổi. Xe máy mới mua 120$00.

Móc túi

Chú Bùi-văn-L... 55 tuổi ở An-thịt (G.Đ.) chờ cùi đèn Cầu-ông-Lãnh bán,

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYỄN-CHÍ-HÒA
SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

Tiệm tôi có 30 thợ giỏi Bắc-kỳ ... nhiều kiểu nón nhẹ, lọn Nam, NÓN TRẮNG VÀ VÀNG (KAKI) GIÀY đóng thiệt chắc, bằng DA-TÂY ..., có đủ thứ màu DA.

Tôi cũng có thợ khắc CON-DẤU ĐỒNG VÀ CHẠM MỘ-BIA ĐÁ CẨM THẠCH đủ kiểu. Đã có nhiều vị ở LỤC-CHÂU mua sỉ NÓN VÀ GIÀY của tôi, đều được vừa ý hết và khen ngợi NÓN VÀ GIÀY thiệt tốt mà giá lại rẻ, và làm thiệt mau. Xin quí vị chiếu cố cho việc buôn bán của đồng bang ta được thạnh lợi trong lúc này.

Có sách mẫu (Catalô) gởi đi tặng quí khách.

BÁN SỈ CÓ GIÁ RIÊNG

NGUYỄN-CHÍ-HÒA kính mời.
83 Rue Catinat.—Saigon.

Thuốc hoàn Rabuteáu

Hiệu đầu con nai.

Đã 50 năm rồi, người ta biết được rằng nước có sét (ten) sắt thì uống nên thuốc, nên nhiều người hay bỏ một cây đinh sắt trong bầu nước uống thường ngày cho ra ten mà uống nên thuốc. ... là làm nước đó không giúp người được chút đỉnh nào hết, vì nếu muốn ... sắt thành vị thuốc thì phải bào chế ... ra như sắt tự nhiên sanh trong loài thực-vật đồ ăn vậy.

Quan y khoa tấn-sĩ Rabuteau là một danh y tại kinh thành Paris tìm đặng cách bào chế sắt ra làm vị thuốc, nên ... sắt mà bào chế với thuốc khác, làm ... hoàn Rabu... hiệu đầu con nai ... thần hiệu.

Công vì về thuốc hoàn Rabuteau ... máu mét ... em lép, ... với thuốc ấy thì ... loại chi, và hạnh phúc ở đời ... thực tiêu hóa có chừng ... khỏe khoắn bằng an.

Bán tại
Pharmacie principale Solirène Saigon
và Pharmacie Franco-Asiatique Hélary Cholon

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi giấy nầy là thứ giấy vấn thuốc điếu.

Tôi nhứt của một mình hãng **Denis Frères** đại lý khắp cả Đông-dương.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nay dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chế sư, *kế nghiệp*

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

có bốt rằng quân-tử nào không biết móc túi chú lấy một xâu chuỗi vàng 180 hột giá đáng 16$80, một số bạc 2$50 và giấy thuê-thân năm 1920.

CHOLON.

Tự tử

Một người Annam tên Lê-v-Cương, 22 tuổi, giấy thuê thân số 1362 Saigon, chẳng biết cớ chi lấy dây leo lên cột đèn khí chỗ cầu đường Yunnam làm vòng thắt cổ. — Chết.

Một tên từng Quảng-đông Trần-Hồng, 17 tuổi, thông hành số 17601, ở đường hẻm des Matelots, số 13, rầu việc chi không rõ, uống á-phiện mà tự tử. — Chôn.

Thiên thời

Tên Ng-văn-Tri, 22 tuổi, đau bịnh thiên-thời mà thác bỏ thây ngoài đường hộ 7. Chờ lại nhà xát chợ Rẫy khai báo rồi chôn.

Giấy giả

Chệc Trần-Giao, 25 tuổi, bang Phước-kiên ở đường Gia-phú và Tạ-thành-Sắc, 21 tuổi, ở Rạch-cát đồng bị bắt giải tòa. Trần-Giao vì tội dùng giấy thông-hành và hài chỉ tên họ kẻ khác, còn Tạ-thành-Sắc thì bán giấy ấy cho Trần-Giao.

Thơ tín

Bổn-quán, có tiếp được một bức thơ của mấy cô liệt-nữ ở Mocay, hỏi học nghề dệt hàng lụa.

Vậy kính lời xin mấy cô chịu khó viết một bức thơ nữa, mà xin hỏi ông Bùi-quang-Chiêu thì mau rõ hơn.

Bổn-quán có nói cũng không được rõ bằng.

LỜI RAO

Cho mấy ông thợ chụp hình, dầu thiện nghệ dầu ham chơi

Tại hãng PHOTO-STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có tính theo giá bên Tây, như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc v. v..

Cũng có đủ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình và về nghề vẽ nữa (Peinture) bán sỉ bán lẻ cũng được.

Có khuôn để lộng hình chạm khéo lắm, thứ nào cũng có nhiều bộ hình khác, chạm tốt lắm.

Có chụp hình cho giấy thuế thân nữa.

Có bán kiến, giấy, đủ thứ thuốc sang hình.

Giấy Bromure 1/2 brillant contraste từ hộp 100 tờ, lớn 13 X 18 thì 5 h 25 còn hộp 500 tờ thì 22 $ 00,

Có kiến để làm hình mấy xứ nóng nực.

Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

Hãng-Dầu

TRƯƠNG-VĂN-BỀN

CÓ BÁN ĐỦ THỨ DẦU

Dầu Phộng, ăn thực ngon và tốt.
» Dừa.
» Xà, không có mùi hôi.
» Mè, thơm.
và » Bông, giá rẻ để thợ-bạc dùng.
Bánh dầu Đậu-phộng, thực tốt.
» » Đu-đủ.
» » hột Gòn.
» » Dừa để cho heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRÚ

Hãng tôi mua Dừa-khô, Đậu-phộng, Mè, hột Gòn, hột Bông, hột Đủ-đủ, dầu và hột caoutchouc. Mua giá khá hơn các nơi.

Xin Lục-châu, ai có muốn mua bán với tôi, thì xin mời đến nhà hoặc viết thơ hỏi tôi thì tôi gởi kiểu và sẵn lòng tiếp rước rất trọng hậu và trả lời lập tức. Nay kính

TRƯƠNG-VĂN-BỀN,
Nhơn-đồng Quản-hạt.
số 40, đường cao-mên, số 40.
CHỢ LỚN.

Bùi-quang-Nho

BENTRE

Bổn hiệu có trữ bán vải may mùng của hiệu Chấn-Thủy ở Hanoi. Vải nầy mới chế kiểu mới, đã rộng khổ lại cao thước hơn các thứ vải may mùng thuở nay, kêu là Tulle Tonkinois, bề dài 20 = 40, ngang 0 = 80. Bổn hiệu có bán vải trắng Batiste để làm nóc mùng và may áo mát bề khổ [illegible] mỗi mètre 0$40 như [illegible] một cái mùng dài 2 = 00, ngang 1 = 60 chừa cửa [illegible] thì mua một cây vải nầy và [illegible] vải Batiste thì đủ, vải mùng [illegible] 6$00, 5$00 và 4$80 [illegible] từ 2$20 tới 4$20, bottines [illegible] vàng hoặc hai màu từ 10$50 tới [illegible] và dép (Sandales) quai da và quai [illegible] giá 1$60 ai mua từ năm đôi [illegible] lên được remise 5%, ai có mua thì tôi sẽ gởi contre remboussement, xin đồng bang chiếu cố, chớ ham giá rẻ hơn vì có nhiều người mất giấy hạ da láng nhơn sơn giấy da trắng ra da láng, ít ngày bể sơn lôi da mới hay, hiệu tôi dám cam đang không có thứ ấy.

Bổn hiệu cũng có bán các thứ hàng tàu nhuộm tại Bêntre và những hàng Bắc nhiều thứ, như lãnh rộng khổ may áo [illegible] vân vân.....

BÙI QUANG-NHO
Bêntre.

HƯƠNG-DỰ-VIỆC PULLISSIER
BẰNG HIỆU PHÁP
Thứ thượng « hạ cu-ron » (3 couronnes)
Thứ thiệt tốt cũng người nầm

SÂM-BANH PRIOR

RƯỢU CHÁC ĐỎ Marsal
BẰNG NHỰA MẶT TRÁI NHO

RƯỢU ĐỎ VERMET
(đặt ở ở MAC-TI-NIC (Martinique))

SÂM-BANH (Champagne)
Léon Chandon
ĐỆ NHỨT HIỆU

A. COURTINAT & Cie SAIGON

HẰNG NGÀNH VÀ NGƯỜI THAY MẶT trong cả hoàn cầu
HÃY HỎI SÁCH có hoa hình Hãng chánh và hãng ngành sẽ cho không
ở Saigon
Số 1, Quai de la Belgique

HẰNG
DESCOURS & CABAUD
Produits Métallurgiques
VỐN 40 TRIỆU QUAN
BÁN SỈ — BÁN LẺ

HẰNG BÁN Giá rẻ hơn hết TRONG MIỀN CỰC ĐÔNG
ở Nam-van (PNOMPENH)
góc ĐƯỜNG PROTECTORAT và ĐƯỜNG DE VERNEVILLE

Hãy đến viếng kho chúng tôi, kho thiệt tốt và lớn hơn hết trong cõi Đông-pháp, hay là viết thơ cho chúng tôi mà hỏi giá, thì chúng tôi sẽ tiếp rước và trả lời một cách tử tế lắm.

Có một mình hãng nầy thay mặt cho:

— Hãng Ciment Portland Artificiels de l'Indochine, ciment ở Tonkin;

— Hãng xe hiệu Decauville: Xe rùa, đường rầy, các món phụ tùng thay đổi theo xe rùa và đường rầy;

— Hãng xe hơi hiệu "Berliet": Xe hơi dùng thường và xe chở đồ (camions).

— Hãng Ripolin: Dầu sơn Ripolin;

— Hãng thuốc súng: Hoi nổ, ngòi và thuốc súng;

— Hãng [illegible] Saint-Yorre: Nước suối [illegible] thuốc ngậm hiệu Larbaud [illegible];

— Hãng [illegible]: Vỏ và ruột [illegible] "[illegible]";

— Tủ sắt "Le Gaulois" cây [illegible] không cháy. — Khóa cọc bức tốt hơn [illegible]

— Hãng xương tàn ở Tonkin [illegible] đất trồng tỉa.

Đủ thứ:

— Đồ dùng [illegible] việc trồng [illegible] Cây [illegible] xới đất, cuốc, cuốc, vá, [illegible] dùng [illegible] số trồng tỉa.

— Đồ dùng [illegible] nghề lãnh việc làm: Đồ khí dụng cất nhà, sắt để lót [illegible] sáng, đá sắt đẹp, trơn, vuốn sắt làm nồi hơi (chaudière), sắt bằng mặt đồng và xi kẽm, kẽm lợp nhà, bồm để đem nước vô ruộng, bồm nhà cửa, van vân., ống gan hiệu Turquet, ống xi kẽm, ống chì để dùng đặt đường nước, ống thép dùng theo nồi hơi (chaudière), ống đồng và [illegible]

— Vật dụng làm nhà: Sơn [illegible] bản lề, chốt sắt, đinh, ốc, bu-lon boulons), gi[illegible] lục, mành mành;

— Vật dụng trong nhà: Đồ đồng [illegible] sáng sánh, xi chì, bằng mi-nhôm (alluminium), đèn, bàn 'uối, lò, bàn chải, sáp đánh tủ, sáp ong;

— Bàng, ghế hiệu Thonet thiệt;

— Những vật dụng như bàn cân vàng, thuốc súng, dầu sơn, dầu trong, produits chimiques giấy gai, giấy cables, bố may buồm, bố làm sao, bố làm mui xe kéo, xe hơi và nước hôi tưới nhà.

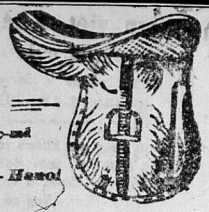

PHAN-HAM

Thợ làm yên-ngựa Song-mã và Độc-mã

Khoa-chang, Khoa-đo

Hanoi — 5, Rue Jules Ferry, 5 — Hanoi

Chúng tôi kính trình chư Quí-khách biết rằng : Bổn-Hiệu làm các thứ Yên-ngựa, đồ Song-mã, Độc-mã, Rương Va-li và các thứ đồ dùng đi đường làm bằng da bên Tây da Hongkông thật tốt. Làm rất kỹ-lưỡng giá bán phải chăng. Các Quí-khách có lòng chiếu cố muốn dùng thứ gì, hay kiểu mẫu nào xin gởi thơ cho Bổn-Hiệu, Bổn-Hiệu xin tận kỳ tâm-lực làm được như ý của Quí-khách sử dụng Nếu mua buôn nhiều thì Bổn-Hiệu sẽ tính giá riêng.

một mình hãng Denis-frères đại-lý cả Đông pháp thứ hộp quẹt nầy.

Hộp quẹt nầy khắp nơi đặng phép bán lẻ một su nhỏ một hộp mà thôi

Vin Tonique et Bi-nutritif

du Directeur RIP

VỆ SANH TƯỚU CỦA LƯƠNG Y *RIP* CHẾ

Thứ thuốc rượu nầy là một vị *đại bổ gân cốt* cùng là tráng kiện tinh thần bất kỳ là bao nhiêu tuổi đến uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã hồn mòn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cứ lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ lại mặng hơn xưa.

Còn con nít hiệt nhược đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ nông rượu nầy vào thì mạnh mẽ ấm hiệt, da thịt đỏ săn, tinh thần tráng kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ tại tiệm tây ở đường *Marins* số *191 Cholon dépot Pharmacie Franco chinoise 190 rue des Marins Cholon.*

NGƯỜI SĂN BẮN

NHƯ MUỐN BẮN CHO CHẮC CHẮN, BẮN XA VÀ CON THỊT PHẢI CHẾT LIỀN THÌ HÃY ĐẾN HÃNG

ông L. CAFFORT

DƯỜNG CATINAT

MÀ MUA SÚNG ĐỦ HIỆU KIỂU ĐƯƠNG THỜI Ở THÀNH SAINT-ÉTIENNE

GỞI LẠI CÓ HƠN 1000 CÂY TRONG KHO

ADRESSE TÉLÉGR : **HONG-BENG** SAIGON

Le Directeur-Gérant: LIM-HONG-BENG

LIM HONG BENG & Co

Nos 47,49 51 et 53, Rue d'Ormay

SAIGON

BOÎTE POSTAL N° 30

Le Sous Directeur: YEUNG KAI PUK

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ GIÁ NƠI HƠN NƠI KHÁC.

Đùi heo-mùi (Jambon Australie) hiệu «*Cavanba Ham*» mùi thơm và ngon hơn thứ khác.

Bơ (Beurre Australie) hiệu «*Paritas*» hoặc ăn bánh mì hoặc nấu đồ ăn đều đặng cả.

Rượu mạnh cũ hiệu *Ch. Jobit & Co Cognac* có thứ *14 năm* và thứ *35 năm*.

Rượu chát trắng và rượu chát đỏ (*Médoc*) bên *Bordeaux* gởi qua.

Rượu chát đỏ thứ cũ, *năm 1906* và *năm 1911* hiệu *Chambertin*.

La-ve-đen (Bière noire) hiệu *The Dog's Head Stout* uống bổ huyết.

Nước uống hiệu «*Jsuan*» có thứ ngọt và thứ lạt (Soda) uống mau tiêu hóa.

Thuốc điếu hiệu «*The Dreamer*» mỗi gói 20 điếu hút không khô cổ và mùi thơm tho.

Cigares Manila: *Reina Victoria, Londres, Americanos* và *Epicures*.

Đồ hộp trái cây và đồ mứt (Confitures) của Huê-kỳ đủ các hiệu.

Dây trân dùng cho các nhà máy xay lúa và dầu sơn trắng hiệu Huê-kỳ.

Những đồ kể trên đây thì có một mình hãng nầy làm *Đại-Lý nơi Đông-Pháp* mà thôi.

Hãy đến viếng hãng nầy hoặc là viết thơ hỏi thăm giá.

HÀNG ANNAM — XUẤT CẢNG NHẬP CẢNG — DẠILÝ — HÀNG ANNAM

LIEN-THANH

Tư Bổn cũ: 93200$

Đông-Pháp sản vật cổ phần hữu hạng Công-ty

Dailý

Bacliêu	Luang Prabang
Baixau	Vientiane
Bentre	
Sadec *Caolanh*	
Tanan	
Travinh	
.....	

Nước Mắm rất ngon và bổ dưỡng

Làm bằng cá tươi và muối biển, có giáo nghiệm tại phòng riêng của bổn Công-ty tại KHÁNH-HỘI II

Đủ các thứ hàng và đồ chạ tạo Bắc-kỳ và Trung-kỳ Thổ-hóa Lào và Cao-man

Giá thật rẻ

Hàng thật tốt

Gởi Contre Remboursement đi Lục-Tỉnh.

Xin viết thơ cho MỐI-CÁI *ở Cholon Quai Testard Số 1, 2, 3.*

Gởi Giấy thép : LIENTHANH CHOLON.

BÁN LẺ *Giấy thép nói :* 72b.

CANOT HO'I

Để chở chuyên mau lẹ, để tuần du điền địa

Hãy lập tức viết thơ hỏi nghị với

Ông Charles BARDON

NGƯỜI SÀI GÒN TẠO

Ở đường Paul Blanchy số 127 SÀIGON (Namkỳ)

MỘT CÁI KIỂU THEO LOẠI « POPULAIRE » LÀ « AUTO-GLISSEUR SỐ 628

Chắc chắn đóng kỹ càng giáng đẹp!

giá 1.500$ sắp lên

Khoái hoạt lẹ làng sạch sẽ Giá rẻ

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

(Pilules Foster pour les Reins)

(Pilules digestives Foster)

La Véritable Marque

(Étiquette jaune.)

PRIX : 3 p. 50 la flacon, chez tous les pharmaciens.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đăng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đăng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đã máy, nền đúc, rép máy, cùng chạy đến khi vân vân, nói tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thị hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Sté Maritime et Commerciale du Pacifique
Sté Anonyme au Capital de 12.000.000 francs
SUCCESSEURS

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng nào sẽ chỉ các điều cần ích cho, hoặc đưa cái kiểu thứ (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng: Ai có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau nầy bằng chúng ta cho chư quí vị tắc nhà máy của chúng ta hay rằng: Chư quí vị ở xa xuôi không tiện đi giao thiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại quốc thì nhờ chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả đàm cho.

Hãng chúng tôi cho chư quí vị hay rằng: Tại hãng có sẵn *Tàu khói* (chaloupe à vapeur) mới và cũ, như chư quí vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

Rượu chác hảo hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bên sứ *Corse*, đã ngon vô song mà lại ngọt vô cùng.

Ai mua thì phải hỏi cho đặng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu nầy nội Đông-dương chỉ có một mình hãng **Denis frères** *trữ mà thôi.*

Nam-việt Khách-lâu

HOTEL D'ANNAM

80 Bd Charner et Carabelli Saigon

HUỲNH-HUỆ-KÝ CHỦ TIỆM

Kính cùng quí khách rõ: kể từ 1er Juillet 1920 tôi mới dọn một tiệm ngủ hiệu là Hôtel d'Annam (Nam-việt Khách-lâu), cũng có dọn phòng ở dưới đất, rất cận tiện cho quí khách.

SỐNG LÂU NHỜ RƯỢU

(*Longévité grâce à une liqueur*)

Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ có một vị điền chủ đã ngoài 95 mà hồi còn sức lực mạnh mẽ như người 40 tuổi, đi đứng chải bớt, ăn nói sỏi sáng, cả ngày ở ngoài trại ngoài đồng coi tôi-tớ làm công chuyên.

Ngày nọ có một người đi thăm hỏi thử cho biết tại đâu ông nầy đầu bạc tuổi cao mà sức lực không phải kém vậy?

Ông già đáp lại rằng: Có chi lạ đó mà hỏi, cả đời tôi thường khi ăn cơm hay uống một ly nhỏ rượu **Quina Gentiane** *hiện* **Mazet** *là một thứ rượu trường sanh bổ lão.*

Người khách nghe nói cũng có lòng mộ việc trường thọ liền ông liền về nhà sai trẻ đi mua cho đặng thứ rượu **Quina Gentiane** *mà dùng mỗi bữa. Thiên hạ nghe nói cũng có dạ tham sanh, cũng bèn rủ nhau đi mua rượu ấy dùng về mà nếm bổ quanh năm.*

Có bán trong các tiệm hàng xén (*épiceries*).

QUANG-ĐỘNG

Thiên-hòa-Đường

ĐẠI DƯỢC-PHÒNG

Những thuốc thần hiệu có danh:

TỨC DỤ PHÁT LÃNH HOÀN

Chuyên trị bất câu chứng bịnh nào hễ phát nóng lạnh, chiêu theo cái đơn đã bảo đó mà uống thì hết liền.

Hoàn thuốc *Tức dụ phát-lãnh* nầy thật là một phương thuốc trị bịnh phát lãnh rất thần hiệu.

TRỪ ĐÀM CHỈ KHÁI HOÀN

Chuyên trị các chứng bịnh ho có đàm; chẳng luận là lâu mau, uống vào thật là thần hiệu lắm.

KHAI VỊ CAM TÍCH TÁNG

Thuốc nầy sát-trùng tiêu-tích, bổ-tỳ khai-vị là một thứ thuốc vô song. Nếu người không có bịnh tích, bịnh trùng mà dùng thuốc nầy, thì nó lại hay giúp thân thể được thêm tráng-kiện, thật là một phương thuốc quí báu của bọn tiểu nhi vậy.

LẬP CHỈ ĐẦU THÍT TÁNG

Bịnh nhứt đầu là một thứ bịnh rất nhiều. Song chẳng luận là bịnh nhứt đầu nào, cứ chiêu theo cái đơn của phương thuốc nầy mà uống, thì mới biết là một phương thuốc linh-nghiệm như thần, vô uống vào rồi thì tinh-thần lại thêm khoái sảng bội phần, thật là phương thuốc trị bịnh nhứt đầu có công hiệu lắm.

Bổn-đường hãy còn nhiều thứ thuốc rất thần-hiệu, chưa thể kinh cáo ra cho chư vị biết tất được, xin chư vị hãy nhận cái nhãn thương phiếu *con nai* của bổn-đường, đã có Chánh-phủ phê cho lại có chân-tượng của bổn-đường y-học-sĩ Địch-hoài-Đông làm kỷ hiệu.

Vì có bọn gian-tâm xạ-lợi, trá mạo bổn hiệu, nên xin chư tôn lưu-ý chớ mắc khéo mà bị thuốc giả hại lấy mình và nhận lấy mùi thuốc thì biết chơn giả.

Bổn đường phân cuộc tại đường Thủy-binh môn bài số 208 Cholon.

KHOÁN CHẤT THUY

(*Nước suối kim thạch*)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve và nửa ve.

Trị bịnh đau bao tử, đau bàng-quang, bịnh Phong — Thạch-lâm — Đau máy chế tiểu-tiện.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương tổn trường nhiệt

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trắng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TỄ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối Vichy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 1 viên hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình làm nước suối *Mót-khi-chất*.

CIGARETTES DIVA

Thuốc điếu hiệu là Cigarettes Diva *là thứ thuốc tốt hơn hết, hút nó đã không khô cổ, và khỏi mang sự bịnh hoạn, vì thuốc nầy không có nhựa như các thứ thuốc khác, khói nó thơm tho và dịu lắm.*

Mỗi một gói thuốc nầy đều có để một cái hình chạy rất khéo và rất đẹp đẽ, mà lại trong nhiều gói có để một cái giấy Bon-Thưởng (Bon-Prime) tăng tổng hoặc một cái đồng-hồ, hoặc một hộp khăn mouchoirs, hoặc một sợi giây lưng hay là một cây dù vân vân. Như ai đặng những giấy ấy, thì hãy đem tới hãng A. et E. Mazet môn bài số 10 đường Paul Blanchy, Saigon mà lãnh thưởng; bằng ai ở xa xuôi đến không đặng, thì gởi thơ và miếng giấy mình đặng cho ông sẽ gởi món đồ của mình đặng đó liệp tức.

Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật

Rượu Quina Skos

Là một thứ rượu, dễ uống vỡ lòng tôi lắm, đã có mùi thơm mà lại bổ nguyên khí. Chẳng bất chước ai mà chế nên nó, mà nó tốt, cũng không rượu nào bì nó được.

Bán tại hãng Établissements Dumarest, Indochine Saigon.

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới chưng lại Nam-kỳ lần thứ nhứt ngon không có thứ rượu nào bằng

Chỉ một mình hãng Denis Frères *trữ mà thôi.*

TRỊ BỊNH YẾU PHÁP

(*Conseils medicaux*)

Chư vị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh, thì vô không đặng tiêu, thì hãy mua rượu **Rhum mana** *là rượu thiên hạ rất chượng và lại tốt hơn các thứ rượu rhum khác.*

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nói cho phải, cái ve có đóng nhãn trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

Tôi khỏi tốn tiền xe kéo nửa

Tôi nhờ vợ tôi mua chốn sách dạy nấu ăn trong gia-đình của cô Diệp-nhược-Lang bán tại nhà in ông Nguyễn-văn-Của, phép nấu ăn thật là rành rẻ vô cùng.

Bởi vậy nên nay mỗi bữa tôi đi làm việc thì cứ đi bộ không! chớ khỏi đi xe kéo nửa. Là có gì đâu! Nhờ ăn cơm được nhiều mà ra vậy.

CÓ MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ BÁN

THAY MẶT CHO NHÀ ĐÚC SÚNG TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

Hãng F. MICHEL, CAFFORT Successeur

Đường Catinat 36 SAIGON

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu. Bỉ, THUỐC ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ [illegible] Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật coi thì xin đề thơ như vầy;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. SAIGON

Certifié le tirage à trois mille exemplaires.

Saigon le 18 Mars 1921

Saigon — Imp. de l'Union

L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA